

Egumenul Sfintei Mănăstiri Vatoped,
Arhimandritul Efrem,
vorbește despre praznicul Cincizecimii

*

Mare este, fraților, praznicul de azi, care reprezintă o răsfrângere a praznicului Cincizecimii. Biserica noastră ne provoacă și ne cheamă să cinstim a treia Persoană a Sfintei Treimi, pe Preasfântul Duh, Carele de la Tatăl purcede, și nu numai să cercetăm despre dumnezeirea Sfântului Duh, ci și să ne desfătăm de aceasta, care este un lucru de necontestat în Biserică. Duhul Sfânt, ca a treia Persoană a Sfintei Treimi, este egal cu Tatăl și cu Fiul, adică deoființă, potrivit expresiei teologice, iar noi venim să ne desfătăm mai ales de roadele și foloasele Sfântului Duh, iar acestea nu sunt altele decât Sfinții noștri.

Sfinții care s-au ostenit și au luptat împotriva patimilor. Sfinții care au călcat prin acest Sfânt Duh pe omul cel vechi, așa cum spune Apostolul Pavel, "cu patimile și cu poftele lui" (Galateni 5: 24). Sfinții care, cu adevărat, zi și noapte, nu încetau să se silească pe ei înșiși, nu li se uscau lacrimile din ochi, nu se linișteau până când nu erau înștiințați prin Duhul Sfânt că sunt iertați și de-acum sunt înviați cu sufletul. Întrucât, așa cum ne-au încredințat Sfinții Părinți, adevăratul om al lui Dumnezeu primește întru sine înștiințarea iertării păcatelor lui. Și Sfinții noștri au primit această înștiințare înlăuntrul lor prin Duhul Sfânt, pentru că întreaga lor viață a fost trăirea unei neîncetate pocăințe, întreaga lor viață a fost o zdrobire a inimii, întreaga lor viață a fost o continuă lepădare de sine, întreaga lor viață a fost o continuă dăruire a minții și inimii lor către Hristos. Tocmai din acest motiv și îngenunchez înaintea lor, mă închin la picioarele lor, din acest motiv cerem rugăciunea și mijlocirea lor, cerem ajutorul lor, cerem acoperământul lor, pentru că noi încă suntem în devenire și ne aflăm întru primejdii. Aceștia, prin răbdarea pe care au arătat-o, prin smerenia pe care au trăit-o, prin dumnezeiasca dragoste pe care au dobândit-o, au reușit să-și atingă țelul, iar astăzi sunt mădulare ale Bisericii biruitoare și Sfinți ai noștri, care au avut o relație adevărată cu Duhul Sfânt, pentru că, se cuvine menționat, Duhul Sfânt nu se împărtășește în esența Lui, ci, ca și celelalte Persoane ale Sfintei Treimi, se împărtășește prin lucrările dumnezeiești.

Și nu voi uita niciodată cum, într-una dintre multele dăți când l-am întâlnit pe pururea pomenitul și sfințitul Gheronda Efrem Katunakiotul, mi-a vorbit despre întâia lui experiență a Duhului Sfânt, pe când se afla la rugăciunea de unul singur în chilia sa. Iată ce mi-a spus: "Mă rugam și îndată simt că mă afund lăuntric în Lumină și vedeam în inimă că există Lumină, în mintea mea că există Lumină și această Lumină s-a răspândit și în afara mea, și lacrimile curgeau din ochii mei fără să înțeleg de ce, și atunci rugându-mă am întrebat harul: Ce este ceea ce mi se întâmplă? Și atunci îndată am primit răspuns și am auzit cântarea îngerilor: Pe toate le dă Duhul Sfânt: izvorăște prorocii, sfințește pe preoți, pe cei necărturari i-a învățat înțelepciune, pe pescari teologi i-a arătat".

Acest Duh Sfânt, frații mei, pe care Sfântul Serafim de Sarov, Sfântul, prin excelență, al Duhului Sfânt, care arăta cu tărie neconținut poporului credincios care venea la el că scopul vieții noastre, spunea, frații mei, este dobândirea Duhului Sfânt. Deci, fericit acel om care cu toată ființa sa se luptă pentru Duhul Sfânt, pe toate le dă pentru Duhul, nu păstrează nimic pentru sine, este cel ce nimic nu are și pe toate le stăpânește, și le stăpânește pe toate cel ce nu are nimic materialnic, dar Îl are pe acest Duh Sfânt, care

Se sălășluiește în inimile noastre. Și cu adevărat, cine este cel care începe să îl simtă pe Duhul Sfânt? În multe rânduri Părinții noștri ne-au învățat și ne-au spus: "Care sunt semnele vădite ale Duhului Sfânt? De multe ori omul, rugându-se, simte o bucurie de negrăit, de multe ori omul rugându-se simte o mare jale și curg din ochii lui șiroaie de lacrimi, care nu curg dintr-o melancolie psihologică, ci din pricina pocăinței, iar când omul înaintează în pocăință și se adâncește în ea, atunci această pocăință se schimbă, se transfigurează și lacrimile acestea se preschimbă în lacrimi ale dumnezeieștii dragoste. Atunci omul care se pocăiește și începe și i se înmoaie inima și dobândește și se face părtaș dumnezeieștii milostiviri, atunci plânge din dumnezeiasca dragoste, atunci plânge pentru poporul lui Dumnezeu, atunci devine ca un vas în care încap spre tămăduire bolile și păcatele poporului lui Dumnezeu.

Astfel, unul din preafrumoasele cuvinte ale Sfântului Siluan Athonitul, care mi-a plăcut în chip deosebit și nu îl pot uita niciodată și îl port în inima mea, spune: "Cine este adevăratul monah? Adevăratul monah este cel care cu lacrimi și suferințe se roagă pentru lume". Frații mei, Apostolul Pavel ne-a tâlcuit în tot amănuntul care sunt roadele Duhului, și ne-a spus limpede în Epistola sa către Galateni că "roada Duhului, este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, Blândețea, înfrânarea, curăția" (Galateni 5:22-23). Prin urmare, cum se cercetează cineva pe sine dacă are sau nu Duhul Sfânt? Dacă se desfată de aceste roade pe care ni le tâlcuiește purtătorul de Duh Apostol al neamurilor, marele Pavel, dacă dintre aceste roade pe care ni le înfățișează în amănunt suntem părtași, atunci în noi este Duhul Sfânt, atunci înlăuntrul nostru este acest Duh care ne ajută să ne închinăm cu adevărat lui Dumnezeu, tocmai pentru că "Duh este Dumnezeu și cei ce l se închină trebuie să i se închine în duh și în adevăr" (Ioan 4:24).

Așadar, frații mei, să îl rugăm pe Hristosul nostru, să îl rugăm pe Dumnezeu Tatăl, să rugăm pe Duhul Sfânt, să ne ajute ca să fim vase ale Lor și, în ciuda păcătoșeniei noastre, în ciuda mulțimii greșelilor noastre – și am văzut azi la aceste rugăciuni ale plecării genunchilor, care sunt cutremurătoare, în care sfântul poet și imnograf al acestor rugăciuni se vede că și-a trăit mai întâi păcătoșenia, dar a trăit și a fost părtaș în viața lui și al celei mai mari milostiviri a lui Dumnezeu. E mare lucru ca omul să primească luminarea Duhului Sfânt, este mare lucru ca omul să primească și să își trăiască păcătoșenia, și când își trăiește păcătoșenia, să nu deznădăduiască, căci cel care își trăiește păcătoșenia în duhul Sfânt, acela nu cunoaște deznădejdea, nici disperarea, nici dezamăgirea, ci nădăjduiește în marea milă a lui Dumnezeu, precum regele proroc David, care spunea: "Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale". Așadar, frații mei, prin credință să ne dăruim Începătorului Credinței și Desăvârșitorului nostru, Iisus, ca să putem deveni primitori ai Harului Său, să ne desfătăm de Duhul Sfânt și atunci când ne desfătăm de Preasfântul Duh, dobândim și un alt bine: începe duhul slavoslovirii către Dumnezeu, începe duhul mulțumirii. Astfel, de pildă, despre sfințitul Părinte Tihon, rusul, cel care l-a făcut schimonah pe Părintele Paisie, spune sfințitul Părinte Paisie că de multe ori când slujea ținea ore întregi dumnezeiasca Liturghie, pentru că adesea rămânea în răpire la vremea Heruvicului și continua abia când mintea i se pogora înapoi de la cele cerești. Asta, pentru că Tihon primise harul Duhului Sfânt și trăia Sfânta Liturghie.

Tihon spunea: "Doamne Iisuse este cât 100 de drahme, iar Slavă, Ție, Doamne, este cât o mie de drahme". Prin aceasta a vrut să arate tocmai marea însemnătate a dispoziției inimii omului, când se mișcă cu avânt către slăvirea lui Dumnezeu. De aceea, frații mei, să ne rugăm cu toții, și noi, monahii, care, și greșeli facem, și păcate facem, și nu suntem drepti, pentru că de multe ori și noi, ca niște oameni, cedăm, însă alergăm la îndreptarul fericitei pocăințe, pe care ne-a dăruit-o Hristos ca pe cel mai mare dar, de aceea nu este întâmplător că Hristosul nostru în lucrarea sa publică a dăruit acest cuvânt

membrilor Bisericii: "Pocăiți-vă, căci s-a apropiat Împărăția cerurilor". Așadar, și voi, mirenii, și noi, monahii, să păzim pocăința, să păstrăm și să socotim ca de la sine înțeleasă dumnezeiasca milostivire și adâncul milei Hristosului nostru și să mergem înainte, să nu rămânem întorși către cele trecute și, năzuind la marea milă a lui Dumnezeu, să fim încredințați că harul lui Dumnezeu ne va ajuta să ajungem la capăt, la scopul nostru, care este însăși sfințirea, fără de care, după cum spune Apostolul Pavel, "nimeni nu-L va vedea pe Domnul" (Evrei 12: 14).

Domnul, ajutorul nostru! La mulți ani!